

ישו הנוצרי אמר לפני אלפיים שנה:
אם סוטרם לך על הלחי הימנית, הגש
גם את השמאלית... את התשובה על כך
קיבל רק עתה, מפי ראש-ממשלת צרפת.

תיאטרון

שבוע השואה

אנה פראנק בתיאטרון לילדים
ולנוער, בבימויה של אורנה פור
רת, בהשתתפות רונית פורת, גדי
עון שמר, מוסקו אלקלעי ואחי
ריס. מעשה הפליגוש, מאת
עודד בארי, בתיאטרון "עובר",
בבימוי עודד בארי. האוצר,
מאת שלום עליכם, בתיאטרון
העירוני חיפה, בבימוי מיכאל
כפיר. משתתפים: מרדכי בן זאב,
גדליה בסר, אילן תורן, אהרון
אלמוג, שבתאי קונורטי ועוד.

שלוש בכורות בשבוע אחד, אחת מהן
על השואה ושתים שהן בעצמן שואה -
זו תוספת המרורים החודשה שממתינה
לקהל הצופים הישראלי. על מנת שלא
לחטוא לאמת, מוטב אולי להוציא את
אנה פראנק מכלל זה. אמנם, הנושא עצמו
אינו מפתה במיוחד את הצופים, אבל
מאחר ועודו של התיאטרון לילדים ול-
נוער הוא בעיקר להרחיב את השכלת
תלמידי התיאטרון, הרי שיש להצגה זו
זכות קיום, מעל לכל ספק.

גם במה שנוגע לביצוע, זו הטובה מ-
לודעת ההצגות של השבוע. אמנם, הסרה
כאן במידה רבה הרגשת הקלאוסטרופוביה,
שמתלווה ביומנה של אנה פראנק, שבילתה
במרחב הסגור של עליית גג שנתיים
חמימות של חייה, ומרבית הדמויות הן
מישניות מצליחות להגזים עד כדי כך
בתפקידן, עד שאינן מעוררות עוד צחוק
מעורב ברחמים, אלא סחם צחוק.

אולם המשחק הכן של רונית פורת
בתפקיד הראשי, כשהיא מיטיבה לשלב
פאתוס עם ילדותיות זרוח שובבה, רי
מישחקו העצור אבל מלא הרגש של גדעון
שמר, מעמידים את ההצגה על רמה מתק-
בלת בהחלט על הדעת.

את זה קשה לומר על האוצר בהיפה.
ברור אמנם ממש ראשו, שהכוונה הייתה
להגיש אוצר שונה מכל האחרים. ובאמת,
זה שונה, כלומר היהודים של שלום
עליכם אשר ידעו למצוא את הצחוק
בדמע, ולהיפך, הפכו כהן לסחם מנוחלים.
כל חכמת החיים והפיקחות הלכה כאן
לטימיון. במקום המשמעות של מלאכת
סיסיפוס, שבחיפוש אוצרות בבית הקבר-
רות, מדובר כאן בהצגה על שוטים עלובים
הנוברים בקברים משום שאינם די חכמים
להבין שבליילה הולכים לישון. הדברים
היחידים שמצליחים להצחיק בהצגה של

עברית מדוברת לא נורמלית

בואת דן בן-אנווץ ונתיבה בן-יהודה

מרוך זה הוא תוספת למדון המפורסם של דן בן
אמוץ ונתיבה בן-יהודה. הקוראים מוזמנים לשלוח
למערכת מלים וכינויים משלהם.

בדקה התשעים

ברוע האחרון.
ביטוי שמשמעותו: ממש
"תפשתי את האוטובוס בדקה התשעים."
בדקה התשעים דחפו לו זריקה והצילו אותו
ממות.

עבד עליו בעיניים

תה אותו להאמין בבדייה, שיכנע אותו שלא כלי-
כך בדרך היושר; שיטה בו, "מתח אותו".
"כשהשוטר כבר רצה לעשות לו רפורט, הוא
התחיל לעבוד עליו בעיניים. אמר לו שיש לו על
תנאי, רק לא אמר לו שזה בכלל לא שייך לנהיג-
גה. והשוטר באמת סגר עניין."

מכאן עד הודעה חדשה

במשמעותו: לאין קץ, ללא סוף, במידה רבה
ללא גבול, "לא נגמר".
"עוד יפה?! יש לו אף מכאן עד הודעה
חדשה."
"יש לי עבודה מכאן עד הודעה
חדשה."

לחם

פ', לקח שלא ביושר, גנב בשוֹבבות,
"סחב", "פילח".
"תשמע, באמצע הלילה נגמרו לי הסיגריות,
אז זילחתי ממך כל הזמן."
"אני לא קרה פעם
שהיא הלכה בעצמה לאפסנאות. כל פעם כשגני-
מר לה משהו, היא מזלחת מאחריים."

עשה חושבים

במשמעותו: ביטוי שמשמעותו: חכך
בדעתך, לקח שהות על-מנת להרהר בדבר, לש-
קול היטב.
"ראש-הממשלה קראה לו ואמרה לו, שהיא
מאוד רוצה להזיז אותו לתיק יותר פשוט. בהת-
חלה הוא נדהם, אחר-כך עשה חושבים - והסי-
כום היא היתה מבסוטה והוא רץ להפעיל את
כל הלחצים בעולם."

היית מחרוק

במשמעותו: לא, לא מניה ולא מקצתיה.
"היית מחרוק להשתחרר מהצבא."
"אני עובר לארץ."
"היית מחרוק." (נרשם)
מפי חייל בסיני.)

פרייר של גולדה

במשמעותו:
המולדת לא תנצל אותי מעבר שמגיע לה; אותי
לא תסדר בשם המולדת.
א: "אתה תעבוד שתי משמרות רצופות."
ב: "מה אתה חושב שאני, פרייר של גולדה?"
א: "אני לא פרייר של גולדה, שאני אשאר פה שלוש
שננות רצופות בלי אף יציאה."

תסלם/תסלמי

לשון הסכמה שבחוויה, ב-
בקשה, "סחתיך".
א: "אתה יודע מה? אני אעשה לך קפה."
ב: "תסלמי."
א: "אני ארוץ קודם ואשיג כר-
טיסים לקולנוע."
ב: "תסלם."

מאפן/מאפנה

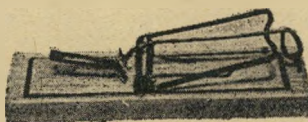
מעורר סלידה, גועל.
"הגיעו שתי בחורות חדשות לבסיס. אחת
יותר מאפנה מהשנייה."
א: "כשהיה קטן היה
כזה מותק. בבית-ספר - שיגע את כל הילדות.
ותראי אותו עכשיו - מאפן מארץ המאפנים."

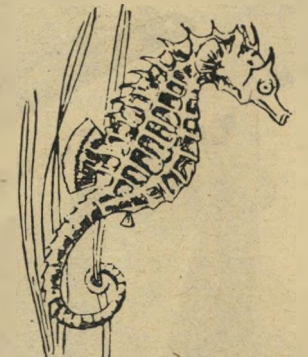
כיי, כיי! צ'או!

צוחק מי שצוחק אחרון

איך מוכשר. איך תופש מהר.

זה לא פום שיוציא את העגלה מהבוקר

סיקורת

יעשה, דת מול מדינה, מדינה מול דת.
ועוד סמלים מסוג זה שופעים בחומר
המקורי. אבל מה שיצא מזה, על הכמה.
הוא תמליל לא מגובש, ששפתו לעתים
שפת קודש ולעתים שפת חולין ואין איש
יודע למה ומדוע. מלא כרימון בחוכמות
שדופות. חסר עלילה של ממש, וגולש
מדי פעם בפעם לרמה של מערכון בלהקה
צבאית מן הסוג הפחות משובח.

אשר לשחקנים, כולם טירוניהם שחצי
מדבריהם אינו מובן כלל, משום שאינם
יודעים עדיין כיצד להגות את המלים
כראוי, ואילו המחצית השנייה, מוטב היה
אילו לא יצאה מפייהם. קשה להניח ש-
משהו מהם ייבנה מן ההתחלה הזאת.
אחרי שבוע כזה, קשה לקבל בשמחה
ובששון את פני עונת התיאטרון הבאה.
מה הפלא שאחד ממבקרי הקולנוע שחזר
באוטובוס מן הבכורה בחיפה נאנח ור-
התוודה: "אני חושב שאני באמת שונא
תיאטרון."

ההומוריסט הצרפתי אלפונס אלה כתב
פעם: "מאחר ובמשטרים המודרניים, מצב
העניינים הנורמלי הוא השערוריה, צריך
להוציא חוק המעניש כל מי שאינו מעורר
שערוריות."

ספנים

כשלמאלאריה

היה סכסאפיל

"ותיקים מספרים", מאת יצחק
רוקח, הוצאת "מסדה", רמת-גן,
212 עמודים.

בימי המשטר העותומאני היו הבריות
מונים ארבעה סוגי משפט - כל אחד
ופסקדין מיוחד שלו:

סוג א. - תפסו גנב, אך אין עדים,
והגנב שוחרר מחוסר עדים.

סוג ב. - תפסו גנב והיה עד אחד -
השופט שיחרר הגנב, כי אחד לא מספיק.

סוג ג. - תפסו גנב, והיו שני עדים -
השופט רגז וצעק: הא כיצד? הייתם
שניים ולא יכולתם לתפוס אותו? - אין

זאת כי עלילה היא - ושיחרר את הגנב.
סוג ד. - נתפס גנב ולא היו עדים -
קיבל עונש של שנת מאסר.

שאלו לנימוקים של מספיקדין ותרצו:
במשפט א' התובע לא שילם מאום לשופט,
אך הגנב שילם - במקרים ב' וג' -
התובע לא שילם לשופט מאום. במקרה
ד' - הגנב לא ראה הכרח לשלם לשופט

כי סמך על כך שלא היו עדים... או...
התובע שילם לשופט.

זהו אחד משלל קטעים המופיעים ב-
כפיפה אחת. מסוגננת, מרתקת ורוויית
הומור, שלא מן הימים הטורפים האלה,

בשם ותיקים מספרים של יצחק רוקח.
מעיד על עצמו המחבר: "אני גולדתי

בסוף המאה הקודמת בשכונת נווה-צדק,
שנסודה מחוץ ליפו הערבית עליירי
חבורת משתכנים שבראשם עמד אבי

שמעון רוקח ז"ל, וכך מהסיפורים שלמד
מפי אביו ומן הסיפורים שלמד אביו מפי

אביו, ר' יצחק רוקח שעקר מן השכונה
האשכנזית בירושלים לעיר הנמל יפו,
נאספו סיפורים של מאה השנים האחרונות
בארץ.

חלק מהסיפורים הוציא כבר יצחק רוקח
לאור בקובץ פרדסים מספרים (שיצא עתה
במהדורה חדשה). לא ייפלא הדבר, אם גם

מהדורה של ספר זה תאזל כהרף עין, שכן
אוסף הסיפורים המובא כאן לא רק שמקיף
תקופה שחלפה ואיננה, תקופה שהמציאות

היתה אוסף של קוריוזים, שרק ראשונים
והלוצים זוכים לחיותם, תקופה שאוירה
לא היתה מיצרך נדיר ומבוקש, או מוצר

שהיה צורך לייצרו במעבדה באמצעים
מלאכותיים. ואם בשעתו לגסוס ממלאכה
לא היה עניין של צחוק הרי אי-אפשר

שלא להיתפסע מתאוריו ומפרשנותו ה-
ציורית של המחבר לתופעות האופייניות
של התקופה המתואלת.

ספר חובה לדור שלא ידע את הבקשים
ולמתגעגעים.

מי שרוצה להתעשר בהחירות, צריך
לפעמים לשלם, שכר לימוד.

זה קרה לכמה מתושבי העיר אינדיאני
פוליס שבארצות-הברית. מודעה בעיתון

בישרה להם שתוכנית טלוויזיה בהשתת-
(המשך בעמוד 12)

שלום עליכם הם קטעי "סלאפטיק",
מראה של ישבן גדול המתנדנד על שק,
או אשה גברתנית הנושאת את בעלה
בתוך מריצה. כאשר רק זה ושום דבר
אחר לא מצהיק אצל שלום עליכם, הרי
ברור לכם שההצגה בכוח עמוק.

אם לא די בכל הברכות הללו, החליטו
שחקני חיפה לסגל לעצמם מיבטאים משר-
נים ומזורים, שהישגם היחידי הוא בכך
שהם פוגמים עוד יותר בהגיגי הלא
מושלם פוגמיל של שחקנים אלה.

אילו הוצג שלום עליכם בצורה זו בחוץ-
לארץ, אין ספק שמיד היו קמות צעקות
של איגודים יהודיים על סילוף דמות
עמנו, על הצגתו בצורה גלעגל ועוד

כיוצא בזה. אך כאשר הדבר מוצג על
במות ישראליות, זה מקבל כנראה גוש-
פנקא של תרבות לעם.

על הפרק השלישי והעצוב ביותר ב-
עוללות השבוע, מוטב להמעיט את הדיבור
ככל האפשר. זה נסיון נפל להפוך את

פרק י"ט בספר שופטים ומעשה הפילגש
בגיכעה המתואר בו, לדרמה מודרנית, עם

משמעות אקטואלית, פוליטית ומוסרית גם
יחד. אלימות, רצח, "איש הישר בעיניו

דר (מימין) וקונורטי: "האוצר"
שלוש שואות